

# Naturresevat och tunnel i Stadsskogen

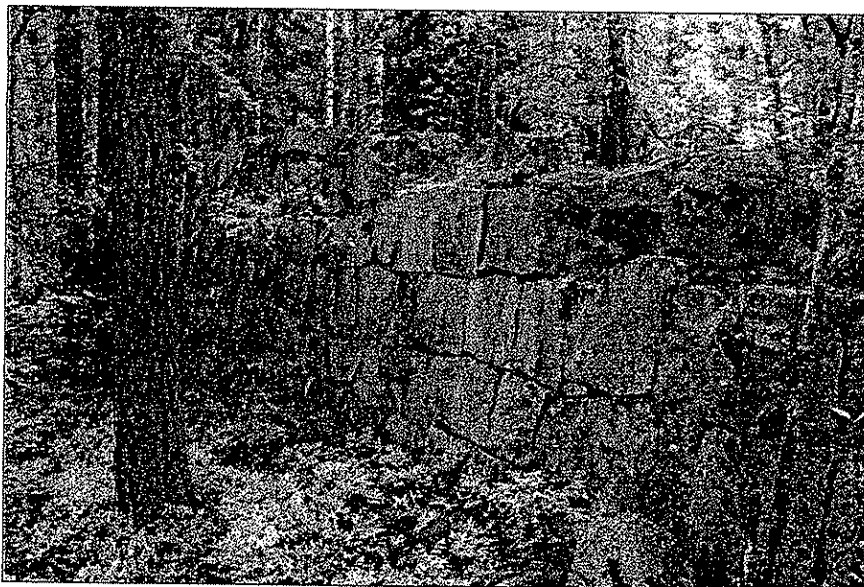
Det föreslagna naturresevatet i Stadsskogen kommer att delas av ett tunnelbygge som med ventilation och utrymningsvägar kommer att sätta sin prägel på naturresevatet. Skogen kommer inte att kunna bevara karaktären av "rik-tig skog", skriver Ingemund Hägg.

Stadsskogen – en unik pärla i Uppsala – ska bli naturresevat. Ett förslag är nu ute på remiss. Tanken har redan tidigare fått starkt stöd och det är troligt att det nu blir av. Skälen utvecklas ingående i förslaget till skötselplan. Syftet är, skriver fritids- och naturvårdsnämnden, att "bevara och utveckla områdets friluftsvärden, biologiska mångfald och kulturhistoriska värden" och "byggnader, anläggningar, buller, belysning och visuella störningar" ska begränsas så mycket som möjligt.

## Ingen garanti

För att värna om känslan att gå i slutna skog ska skogsbrynen bidra till avgränsning mot omgivande mark och vägar. Det ska inte tillåtas "byggnader eller anläggningar utöver ersättningsbyggnader för de byggnader som redan finns (vattentornet samt enstaka transformatorstationer och liknande)". Stadsskogen ska även i framtiden upplevas som en oas, som en riktig skog. Det är ett noga genomarbetat förslag som läggs fram och som kan tyckas ge Stadsskogen behövligt skydd för all framtid. Men så är det inte. Naturresevat är inte en garanti för fullständigt skydd.

I de föreskrifter som föreslås finns visserligen ett antal viktiga förbud, till exempel att anlägga väg i zon 1 (den stora inre delen av skogen). Men kommunen har möjlighet att ge tillstånd till vissa slag av anläggningar med hänsynstagande till syftena med naturresevatet. Det vill säga: det går inte att ge tillstånd för nya byggnader i zon 1 eller bostadsbebyggelse i zon 2 (skogens kantområden).



Ett tunnelbygge genom Stadsskogen skulle få förödande konsekvenser på den känsliga skogsmiljön, anser Ingemund Hägg. Bilden visar en mur från en nedlagd skjutbana.

Foto: Dan Wallin

Därutöver medger miljöbalken att, om "synnerliga skäl" föreligger, kan kommunen upphäva beslut angående naturresevatet.

Och om "särskilda skäl" finns kan kommunen ge dispens från förbud. Det är viktigt att kriterier utvecklas för i vilka fall tillstånd eller dispens ska kunna ges så att inte naturresevatets idén urvattnas.

## Länk mellan leder

I ett tidigare beslut i samband med Översiktsplan för Uppsala stad 2002 (se sid 82–83 där den så kallade Sydvästlänken beskrivs) har mark (en korridor) reserverats för eventuell framtida väg genom Stadsskogen. Vägen tänks dras i tunnel under Stadsskogen. Tunneln skulle vara en del av en länk mellan Bärbyleden och Kungsängsleden och ge en ring runt staden.

Man skriver att den knappast blir aktuell förrän långt fram i tiden men skriver också att "fortsatt planering av Rosendalsfältet måste utgå från att länken ska byggas". Så nära ett

fait accompli för en tunnel är man således!

Vad skulle då ett tunnelbygge innebära visuellt, bullermässigt, upplevelsemässigt för Stadsskogen? Det beror på.

1991 gjordes en utredning där det framgår att någon detaljerad geologisk undersökning inte gjorts. Man vet således inte om det går att borra en tunnel under Stadsskogen. Men anta att nya geologiska undersökningar visar att det är möjligt. Tunneln blir drygt en kilometer lång. Vid tunnelmynningarna "kan omfattande förstärkningsarbeten erfordras". Fläktar ska användas för ventilering och kanske kommer en del ventilationstorn att behövas. Det ska finnas "brandsäkra utrymningsdörrar på cirka 100 meters avstånd" vilket innebär ungefär tio sådana utgångar i Stadsskogen. Som synes kommer även en under jorden borrhåla tunnel att allvarligt påverka Stadsskogens kvaliteter.

Anta att det inte går att borra tunneln eller att kostnader

na (kanske inte oväntat) skulle bli orimligt stora. Då får man gräva tunneln från markytan och sedan försöka återställa skogen efter byggarbetena. Två tunnlar – en för vardera körriktningen – ska grävas. Kanske kommer då ett upp till 100 meter brett arbetsområde att dras genom skogen. Anläggningar för ventilation och utrymning blir det också. Buller från de två tunnelöppningarna tillkommer och antagligen också från ventilations- och utrymningsställen i skogen. Stadsskogen kommer inte att kunna bevara karaktären av en sammanhängande riktig skog – visuellt och ljudmässigt. Den blir två mindre delar där ingen ger riktig skogskänsla.

## Intressekonflikt

Det kan också tänkas att en tunnel vid anslutningar till gator i skogskanten måste komma upp till ytan redan en bit in i skogen vilket ytterligare skulle påverka skogen. Och allra mest negativt för Stadsskogens värden skulle en sista ut-

väg vara: att "tvingas" nöja sig med nedgrävd väg genom Stadsskogen.

Den majoritet i fullmäktige som beslutade att reservera mark för en tunnel under Stadsskogen skulle säkert beklaga negativa konsekvenser av en tunnel men hävda att det inte finns något val. Uppsala behöver en ringled där Bärby- och Kungsängslederna binds ihop. Annars klarar man inte den växande biltrafiken, säger man. Det finns en tydlig intressekonflikt mellan trafikintresset och de intressen som ligger till grund för bildandet av naturresevatet.

## Inga bra alternativ

Kan något göras i dag? I översiktsplanen från 2002 hävdades att Sydvästlänken är den bästa trafiklösningen då man jämför med följande tre alternativ:

- Kyrkogårdsgatan–Övre Rosendalsgatan
- Krongatan–Kåbovägen–Döbelnsgratan
- Flogstavägen–Norbyvägen–Rosendalsvägen.

Skulle ett eller flera av dessa tre alternativ väljas behövs antagligen bullerskydd, nedsänkning av vägbanan och kanske även avsnitt i tunnel.

Några andra alternativ har inte presenterats. Men sådana borde tas fram. Väntar man tills det blir dags att fatta beslut blir det lätt att det enligt översiktsplanen bästa alternativet – tunnel under Stadsskogen – väljs.

Alltså tunnel i Stadsskogen. Men – skulle det inte vara möjligt att få fullmäktige att besluta att ge gatu- och trafiknämnden i uppdrag att ta fram ytterligare verkligt seriösa alternativ? Det krävs att de kvalificerade trafikplanerande tjänstemännen får ett tydligt uppdrag och tid och resurser för detta arbete.

Det vore Stadsskogen och trafikplaneringen värda!



Ingemund Hägg  
Folkpartist  
UNT 28/9 2004

Fyller nr 1, 1994

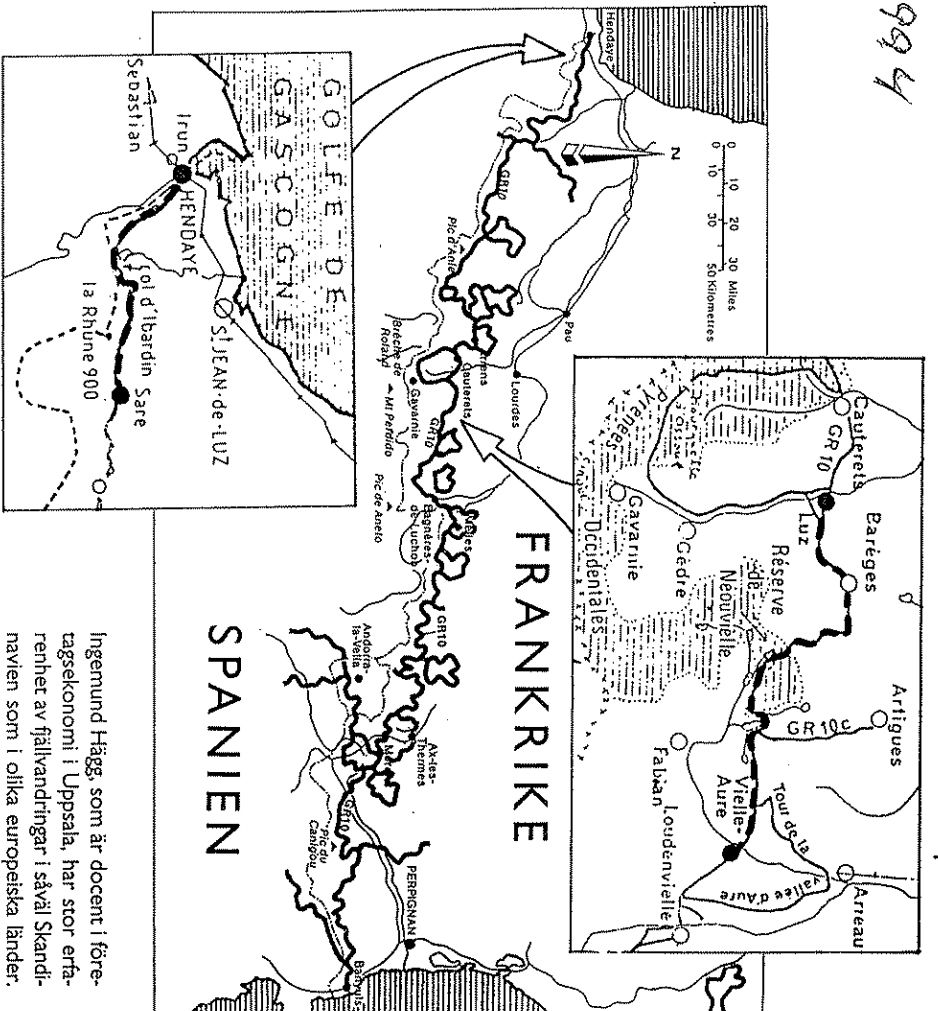
# Vandra i Pyrenéerna

Av Ingemund Hägg



Längs bergskedjan Pyrenéerna är det 400 kilometer mellan Medelhavet och Atlanten. Pyrenéerna erbjuder en mångfald firåga om folk och kultur - baskerna på atlantsidan och katalanerna på medelhavssidan med sina självständighetssträvanden och det lilla landet Andorra.

Besökaren finner mycket av gammalt och traditionellt men också stark exploatering med moderna boendeanläggningar och liftsystem för vintersport. Även naturen bjuder på mångfald med låga kullar vid Atlanten och alpin terräng med toppar på över tre tusen meter i mitten.

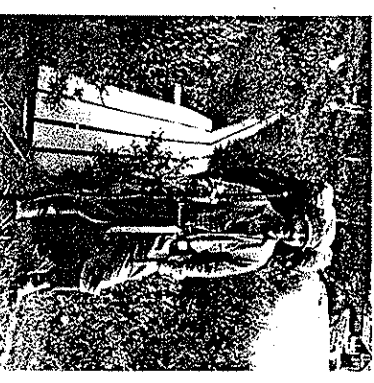


## Använd lederna

Bästa sättet att lära känna Pyrenéerna är att använda fötterna. Det finns ett utvecklat lednät på den franska sidan. Vill man kan man följa leden GR 10 som med sina 700 kilometer kan begås på ett par månader. Det finns också en långsgående led i mer högalpin terräng. På den spanska sidan är ledssystemet huvudsakligen utvecklat i Katalonien.

Välj ett litet område. Gå några dagar på GR 10 eller väj en rundled som efter några dagar för tillbaka till startpunkten. Jag har provat på GR 10. Några dagar gick jag från ändpunkten vid Atlanten, Hendaye, genom baskernas land på leden, intensivt gröna kullar nära och genom

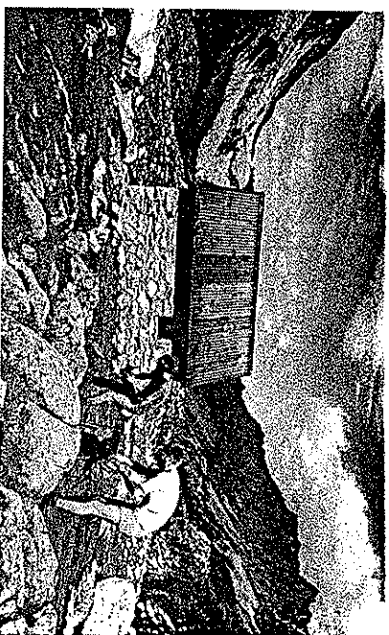
Ingemund Hägg, som är docent i företagsekonomi i Uppsala, har stor erfarenhet av fjällvandringar i såväl Skandinavien som i olika europeiska länder. Han har varit ledamot av STFs styrelse i ett tiotal år och är sedan 1988 ledamot av styrelsen i Europeiska vandrarförbundet. Han är medlem i Fjällklubben sedan 1970-talet.



små byar. Hästar strövrade omkring med bjällror om halsen.

### Lätt packning

Mer tid ägnade jag åt ett område söder om Lourdes som till delar skyddas som nationalpark skapad så sent som 1967. Jag startade i Luz-Saint-Sauveur med en mycket brant stigning på 700 meter. Det var då skönt att min ryggsäck vägde mindre än tio kilo. Vandringsen fortsatte på över tusen meters höjd med fina



Fin rastplats vid en liten bergsskydda

vyer över vackra dalgångar. I byn Barèges använde jag "Hospitallet", ett stort hus med bäddar i logement. Ett flertal restauranger gav valmöjligheter för god middag.

Nästa dag till Lac de l'Oule blev en rejäl tur på mer än åtta timmar med stigning på totalt tusen meter och nedgång på sjuhundra meter. En sadelpunkt på 2500 meter blev dagens höjdpunkt. Solen strålade – det var i slutet av juni och det blev inte svalare än tio grader. Mer än T-shirt behövdes inte. Jag passerade vackra sjöar på tvåtusenmeters-nivån och växtlighe-

ten varierade beroende på väderstreck. Barskog på tvåtusen meters höjd ser man inte i de svenska fjällen. Att gå ned för branter med nivåskillnader på åtskilliga hundra meter frestar på knäna och det är viktigt med bra fotbeklädnad.

### Franska köket

En nästan tom "gite d'etape" (övernattningsstuga vid en led) väntade vid franska komsten. Det blev en enkel men skön säng i flerbäddrum och en middag bestående av grönsallad, stekt anka, chokladmousse och vin. Att det inte var fler vandrare i rörelse beror på att fransmännen kommer i juli och augusti. Nu var det övriga gästerna några belgare och västtyskar.

Nästa morgon låg dimman tät. De stora vyerna uteblev och det blev den lilla värdstugan som fick allt mitt intresse. Den värdstugan glömmes man lätt i klart väder. Ledstugan gick på en lång bergsrygg, men med den dåliga sikten var det svårt att finna de rödvitla ledmarkeringarna som huvudsakligen var målade på higgande stenar. De belgiska vandrarna gick kraftigt fel åt vänster men hamnade i en liten by varifrån de fick bilskjuts. Västyskarna valde att gå ned och gå på väg på högra sidan. Jag tog fram kompassen och kom hyggligt rätt. Det här visar att man ofta är nära civilisationen och kan anpassa vandrandedet efter omständigheterna.

*Boställningar i de branta bergssluttningarna. Samtliga foto Ingemund Hägg*

I en gite d'etape i Vielle-Aure fanns logi men ej mat. I en by några kilometer bort fanns dock flera restauranger.

### Kor och ost

Nästa dag var det åter strålände sol. Leden gick genom flera byar och jordbruksbygd. Den medhavda lunchen (bröd,

ost, tomat och mineralvattnen) intogs på en sadelpunkt med iusslande kor i närheten och snöhöjda toppar och djupa dalar på längre avstånd. Vandringsen avslutades i Loudenvielle varifrån jag liffade till en näbelägen by med bussställplats.

Så här kan det vara i Pyrenéerna. Lockande, eller hur?

## Resetips

### Välj område och tidpunkt

Pyrenéerna är stort. Var man ska välja att vandra är en smaksak. Söker man sig till de alpina områdena ska man veta att lederna går mycket upp och ner, med stora höjdskillnader. Det är därför viktigt med liten packning. Man talar heller inte om antal kilometer utan om antal timmar för de olika etapperna.

Man bör undvika juli och augusti ty då kommer fransmännen på semester och det kan bli svårt att finna nattkvarter. På höga höjder kan dock snön sätta hinder i vägen före mitten av juni. Till och med oktober går det bra och på låga höjder året om.

### Lämna tält och sovsäck

Man ser vandrare med tält i Pyrenéerna men de har det ofta besvärligt med den tunga packningen. Det finns ju faktiskt gott om övernattningsmöjligheter inomhus och möjligheter att få lagad mat. Man kan alltså avstå från såväl kokutrustning som sovsäck. En mycket lätt lakanspåse kan vara bra för ställen där sängutrustningen består av madrass, kudda och filhar. Bra regnkläder och varm tröja kan behövas även mitt i sommaren. Bra fotbeklädnad är mycket viktigt att ha. Självt har jag låtta men ståtliga vandringstängor som är mycket bekväma – långt ifrån gamla tiders marschkängor.

